

LIKABEHANDLINGSPÅN

Årlig plan mot Diskriminering & Kränkande behandling

Förskola: Sädesårlan

Handläggare: Anna Bergqvist, förskolechef

Datum: 2016-01-28

Verksamhet: Förskola

Innehållsförteckning

1. INLEDNING

2. VAD SÄGER LAGEN

3. SYFTE

4. VAD ÄR TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING?

5. VAD ÄR DISKRIMINERING?

6. VISION

7. ANSVARSFÖRDELNING

8. INFORMATION

9. DEFINITIONER OCH BEGREPP AV DE OLIKA DISKRIMINERINGSGRUNDERNA

10. RESULTAT AV PLANERADE ÅTGÄRDER FRÅN FÖREGÅENDE VERKSAMHETSÅR

11. KARTLÄGGNING/NULÄGESANALYS

12. MÅL LÄSÅRET 2015/2016

13. FRÄMJANDE ARBETE

14. FÖREBYGGANDE ARBETE

15. RUTINER FÖR UTREDNING OCH DOKUMENTATION

1. INLEDNING

Vår likabehandlingsplan har upprättats som stöd för barn, personal och föräldrar på förskolan. Planen beskriver det främjande arbetet med att förhindra diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling av barn i vår förskola, samt en målformulering för vårt arbete under läsåret 2015/2016

2. VAD SÄGER LAGEN

Den 1 januari 2009 infördes två nya lagar som skyddar barn och elever från diskriminering, kränkningar och trakasserier. Den ena är diskrimineringslagen som samlar innehållet från flera olika tidigare lagar i en enda lag. Den andra är skollagens kapitel 6 som innehåller regler som avser annan kränkande behandling.

Diskrimineringslagen: "Lagen har till ändamål att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder."

Skollagen: "Detta kapitel har till ändamål att motverka kränkande behandling av barn och elever" (Skollagen 6 kap. 1§)

3. SYFTE

I Läroplan för förskola, LPFÖ 98/10 står det:

Att inget barn på förskolan ska utsättas för kränkande behandling. Förskolan skall erbjuda barnen en trygg miljö som samtidigt utmanar och lockar till lek och aktivitet.

Syftet är att främja alla människors lika värde oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, sexuell läggning, funktionshinder, ålder eller könsöverskridande identitet och uttryck. Förskolan skall förebygga och förhindra, trakasserier, diskriminering och kränkande behandling.

Likabehandlingsplanen gäller mellan vuxen – barn, barn – barn, barn – vuxen och vuxen – vuxen.

4. VAD ÄR TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING?

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Kränkningar kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. Kränkningar är ett uttryck för makt och förtryck.

5. VAD ÄR DISKRIMINERING?

Diskriminering är ett övergrepp för negativ och därmed kränkande behandling av individer eller grupper utifrån olika grunder såsom kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder

6. VISION

På vår förskola ska vi värna om och respektera alla människors lika värde och ingen form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling får förekomma.

Alla ska medvetet arbeta för ett positivt och tillåtande arbetsklimat där barn, föräldrar och personal trivs och känner sig trygga och lika behandlade, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion, trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, ålder, könsöverskridande identitet eller uttryck.

7. ANSVARFÖRDELNING

Ledningsfunktion

Förskolechef har det yttersta ansvaret för att likabehandlingsplanen upprättas, efterlevs samt årligen utvärderas och revideras.

Förskolechef ansvarar för att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Förskolechef ansvarar för att omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna utreds och att det i förekommande fall vidtas åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Personal

Utdrag ur Lpfö 98

"Förskolan skall uppmuntra och stärka barnens medkänsla och inlevelse i andra människors situation. Verksamheten skall präglas av omsorg om individens välbefinnande och utveckling. Inget barn skall i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning hos någon anhörig eller funktionshinder eller annan kränkande behandling. Verksamheten skall syfta till att barnens förmåga till empati och omtanke om andra utvecklas, liksom öppenhet och respekt för skillnader i människors uppfattning och levnadssätt. Barns behov av att på olika sätt få reflektera över och dela sina tankar om livsfrågor med andra skall stödjas. Den växande rörligheten över nationsgränserna skapar en kulturell mångfald i förskolan som ger barnen möjligheter att grundlägga respekt och aktning för varje människa oavsett bakgrund".

Barn

Vi tar barnens känslor och upplevelser på allvar. Med stöd och hjälp av pedagog samtalar berörda barn gemensamt för att komma fram till en lösning.

Barns delaktighet

Det är viktigt att ett samtal med den/de som kan ha/har utfört diskrimineringen eller den kränkande behandlingen genomförs så snabbt som möjligt därefter. Vi samtalar med den/de som har utfört diskrimineringen eller den kränkande behandlingen. Vi närgranskar situationen och i lugn och ro talar igenom händelsen med barnet/barnen. Pedagog måste ibland rent fysiskt stoppa destruktivt eller kränkande beteende. När sedan barn och pedagog lugnat ner sig, samtala om händelsen.

8. INFORMATION

Mål:

All personal och föräldrar/vårdnadshavare ska känna till likabehandlingsplanen mot kränkande behandling.

Aktiviteter för att nå målen:

- Planen ska finnas tillgänglig på förskolans hemsida samt synligt uppsatt på varje hemvist.
- All förskolepersonal ska vara väl förtrogna med planen.
- Planen presenteras på föräldramöte.
- Vid inskolning ska föräldrar/vårdnadshavare informeras om likabehandlingsplanen.
- Vi synliggör den på vår blogg i Unikum

Tidpunkt:

Planen ska skrivas om en gång om året. Förskolechef tillsammans med medarbetare ansvarar för att upprätta och skriva om planen årligen

9. DEFINITIONER OCH BEGREPP AV DE OLIKA

DISKRIMINERINGSGRUNDERNA (Diskrimineringslagen 2013)

Kön: Om man blir sämre behandlad på grund av att man är pojke eller flicka. Förskolan ska motverka traditionella könsmonster och könsroller.

Ålder: Uppnådd livslängd

Könsöverskridande identitet: Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Sexuell läggning: menas homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Etnisk tillhörighet: Nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller liknande förhållande.

Religion eller annan trosuppfattning: Religionsfrihet är skyddad i den svenska grundlagen, och alla har rätt till sin egen tro. Med *annan trosuppfattning* menar man en livsåskådning jämförbart med religion t.ex. ateism.

Funktionshinder: Med det menas varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller en sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller förväntas uppstå. Till funktionshinder tillhör även allergier, dyslexi, syn och hörselskador.

Direkt diskriminering: Innebär att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Indirekt diskriminering: Att man behandlar alla lika. Om någon missgynnas genom tillämpning av en bestämmelse eller ett förfaringssätt som framstår som neutralt men som i praktiken missgynnar ett barn av skäl som har samband med en viss diskrimineringsgrund.

Trakasserier: Ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har ett samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

10. RESULTAT AV PLANERADE ÅTGÄRDER FRÅN FÖREGÅENDE VERKSAMHETSÅR

Mål 1: Vi ska lära barnen att lyssna, visa hänsyn och respektera varandra.

Hur: För att utveckla barnen i att lyssna, visa hänsyn och respekt ska vi vuxna vara goda förebilder. Vi talar om/visar t.ex. med handen "stop" när vi är upptagna i samtal med någon annan. Därefter återkopplar vi till den som ville ha uppmärksamheten. Barnen får lära sig att vänta på sin tur t.ex. genom att spela spel, stå i kö, i regellekar mm. Vår strävan är att finnas där barnen befinner sig för att få en god insyn i deras lek och samtal. Vid verbala och/eller fysiska kränkningar är vi konsekventa och påvisar att kränkningar är oacceptabla. Vi har kontinuerliga samtal i barngrupperna om

regler och förhållningssätt gentemot varandra. Vi kommer att lära barnen att själva sätta upp handen, "stopp".

Utvärdering:

- Vi har kommit igång med att säga stopp och lära barnen att säga stopp till varandra, det har funkat bra.
- Ett mål man måste jobba med hela tiden.
- Viktigt att lyssna på varandra, låta alla prata och få prata. Så att man inte avbryter varandra.
- Måste försöka få fram de barnen som inte pratar så mycket och tysta de andra på ett snällt och bra sätt. Viktigt att alla barnen ska känna sitt värde att bli lyssnad på, att alla är värda att få prata.
- Läsa böcker om känslor och hur man ska vara mot varandra.
- Det är viktigt att vi som vuxna är närvarande i barnens lek för att förhindra kränkningar

Mål 2: Vi vill göra likabehandlingsplanen mer synlig för föräldrarna

Hur: Vi som personal måste kunna förmedla planen i vardagskontakt med föräldrarna. Att alla får ta del av den vid inskolningar, utvecklingssamtal, daglig kontakt, och föräldramöten.

Utvärdering:

- Detta mål måste vi bli mycket bättre på.
- Vid inskolningen ska man absolut ha den.
- Lägga i den på unikum.
- Använda oss av rollspel. De vuxna spelar upp händelser som har hänt för barnen. Tex någon som rasar ett torn som någon har byggt, verbala och fysiska kränkningar som sker bland barnen.
- Använda oss av bildkort som förstärker känslor.

11. KARTLÄGGNING/NULÄGESANALYS

För att veta vad vår förskola behöver göra för att förebygga och motverka kränkning utifrån de sju diskrimineringsgrunderna har vi observerat och reflekterat kring vår verksamhet.

Vi har kommit fram till genom olika observationer att det finns situationer i vardagen på förskolan där kränkande handlingar kan ske mellan barn-barn, barn-vuxna, vuxna-barn och vuxna-vuxna;

Verbala och fysiska kränkningar händer över allt, ute på gården och på avdelningen. Bland de äldre barnen sker det mer verbala kränkningar bland barnen. Det kan tex vara verbala kränkningar som: du får inte komma på kalas, du har fula skor, du får inte vara med, du får inte leka hemma hos mig. Hos de yngre barnen förekommer det med fysiska kränkningar som : bits, knuffar, rivs, drar i håret, tar leksaker från varandra. Vi ser att utevistelsen fungerar bättre än inne.

Förebyggande:

- Dela in barnen i mindre grupper med en pedagog i varje rum eller grupp.
- Vara närvarande som pedagog
- Skapa lektytor som ger en överblick över barngruppen
- Slussar barnen ut i hallen i mindre grupper vid av och påklädning
- Äter vid flera bord och inte alla i samma rum
- Delar upp samling i flera grupper.
- Material tillgängligt för barnen.
- Öppna ytor på småbarn,
- Små kryp in för stora barn
- Fler organiserade leka
- Medvetet dela in barnen i olika grupper för att de ska hitta nya kompisar och konstellationer.

12. MÅL LÄSÅRET 2015/2016

Mål 1: Vi ska lära barnen att lyssna, visa hänsyn och respektera varandra.

Hur: För att utveckla barnen i att lyssna, visa hänsyn och respekt ska vi vuxna vara goda förebilder. Vi talar om/visar t.ex. med handen "stop" när vi är upptagna i samtal med någon annan. Därefter återkopplar vi till den som ville ha uppmärksamheten. Barnen får lära sig att vänta på sin tur t.ex. genom att spela spel, stå i kö, i regellekar mm. Vår strävan är att finnas där barnen befinner sig för att få en god insyn i deras lek och samtal. Vid verbala och/eller fysiska kränkningar är vi konsekventa och påvisar att kränkningar är oacceptabla. Vi har kontinuerliga samtal i barngrupperna om regler och förhållningssätt gentemot varandra. Vi kommer att lära barnen att själva sätta upp handen, "stopp".

Mål 2: Vi vill göra likabehandlingsplanen mer synlig för föräldrarna

Hur: Vi som personal måste kunna förmedla planen i vardagskontakt med föräldrarna. Att alla får ta del av den vid inskolningar, utvecklingssamtal, daglig kontakt, och föräldramöten.

13. FRÄMJANDE ARBETE

Kön:

- *Vi ska ge pojkar och flickor lika stort inflytande och utrymme i verksamheten.*
- *Vi ska göra medvetna val kring våra lekmiljöer och material.*
- *Vi ska observera hur vi får syn på mönster i hur vi pedagoger bemöter och pratar med barnen.*

Ålder:

- *Vi ska sträva efter att visa på att alla kan ha olika kompetenser och förmågor oavsett ålder.*
- *Vi ska göra medvetna val vid gruppindelning av barnen i projekt och aktiviteter så att det inte alltid blir uppdelningar efter ålder.*
- *Vi pedagoger ska undvika använda ålder som värdegränser t ex inte säga "du som är så stor borde kunna.... Vi ska sträva efter att visa på att alla kan ha olika kompetenser och förmågor oavsett ålder.*
-

Religion eller annan trosuppfattning:

- *Vi ska värna de traditioner (lucia, jul, påsk och midsommar) vi har men också*

uppmärksamma traditioner utanför normen.

- *Vi ska uppmuntra barn, föräldrar och pedagoger att berätta om de högtider de firar så att vi kan uppmärksamma dem.*
- *Vi ska alltid fråga föräldrar i inskolningssamtalet om de vill att deras barn ska delta i förskolans traditioner.*

Könsöverskridande identitet eller uttryck:

- *Vi ska ge barnen positiv uppmuntran oavsett vilken roll de väljer i leken.*
- *Vi ska måna om att ha representationer av olika människor, olika utseenden och identiteter i vår miljö och vårt material.*

Etnisk tillhörighet:

- *Vi ska aktivt försöka hitta böcker, berättelser och material som berättar om andra kulturer än den svenska när vi lånar böcker.*
- *Vi ska måna om att många olika människor och livsstilar synliggörs i förskolan.*
-

Sexuell läggning:

- *Vi ska välja sagor, berättelser och material som visar olika sätt att.*
- *Vi kan också välja att kasta om roller eller kön på personer i berättelsen för att utmana normen.*
- *Vi ska välja bilder och material som belyser olika typer av familjekonstellationer och livsstilar.*

Funktionshinder:

- *Vi ska skapa förutsättningar och planera så att alla kan delta i verksamhetens aktiviteter eller utflykter på bästa möjliga sätt.*
- *Vi ska måna om att se varje barns individuella behov och se till att barnen får stöd i lek och projekt, så att alla kan delta och ges lika möjligheter.*

14. FÖREBYGGANDE ARBETE

Som personal på förskolan har samtliga vuxna ett övergripande gemensamt ansvar för alla barns omsorg, fostran och utveckling, dock på olika sätt. D.v.s. huvudansvaret ligger framför allt på den personal där barnen har sin hemvist.

- All personal ska vara goda förebilder för barnen, och ha ett medvetet förhållningssätt som överensstämmer med värdegrunden.
- I verksamheten ska barnen få möjlighet att utvecklas i att respektera andra, att utveckla medkänsla, hänsyn, rättvisa, etik och moral, jämställdhet och ansvar.
- Se till att det alltid finns vuxna i barnens närhet, både ute och inne. De vuxna ska sträva efter att vara närvarande och lyhörda för barns olika uttryckssätt.
- Vi ska sträva efter att arbeta för att alla barn oavsett kön, får lika stort inflytande och utrymme i verksamheten.
- Vi ska sträva efter att alltid reagerar aktivt på slag, sparkar, knuffar, fasthållning, utfrysning mm. Även på nedsättande kommentarer, svordomar, fula ord, suckar, miner, gester. Detta gäller både mellan barn-barn och mellan barn-vuxna.
- Vi ska sträva efter att uppmuntra barnen att alltid berätta för någon vuxen om de känner sig otrygga och/eller om någon annan utsätts för något av det ovan nämnda. Detta ska inte uppfattas som att skvallra, utan som ett hjälpmedel .
- Vi vill skapa ett tillåtande klimat på förskolan som gör att föräldrar, barn och personal vågar påtala problem. Den dagliga kontakten med föräldrarna är viktig för att vi ska kunna samarbeta kring barnens trygghet och trivsel.
- Vi ska sträva efter att diskussioner kring likabehandlingsplanen hålls levande i alla våra forum t.ex. arbetsplatsträffar, pedagogiskt forum, planeringstillfällen, i verksamheten bland barnen etc.

- Informera vikarier om hur vi arbetar med Likabehandlingsplanen
- Vi ska sträva efter att ge barnet en positiv uppmärksamhet inför andra och genom detta arbetssätt höja statusen hos varje individ
- Vi vill ge barnen tid och tillfälle att försöka själva för att ge dem en ökad självkänsla

15. RUTINER FÖR UTREDNING OCH DOKUMENTATION

All personal i verksamheten har ett ansvar för att främja likabehandling och motverka trakasserier och annan kränkande behandling. Det är viktigt att understryka att det enligt lagen är förbjudet för de vuxna i verksamheten att på något sätt kränka ett barn.

Redan vid misstanke om att trakasserier eller kränkning förekommer ska detta uppmärksammas genom diskussion i arbetslaget. Efter ytterligare observationer vidtas de åtgärder som krävs utifrån nedanstående punkter.

En situation mellan barn/barn

- Personal ingriper direkt och ansvarar för åtgärder
- Information till kollegor
- Samtal med inblandade barn
- Samtal med vårdnadshavare, både till den som har utövat kränkningen och den som blivit utsatt
- När en kränkning eller diskriminering har skett och vi inte kan lösa det här på Förskola, kontaktas alltid förskolechef som beslutar om utredning utifrån gällande lag.
- Vid allvarliga kränkningar bör utredningen resultera i en handlingsplan som beskriver nuvarande situation, mål - situation och vilka åtgärder som behöver vidtas för att nå målet.
- Specialpedagog finns som stöd vid behov

En situation mellan vuxen/barn

- Personal som uppmärksammat händelsen samtalar med den vuxne och ansvarar för eventuella åtgärder
- Samtal med barnet
- Information till kollegor
- Information till vårdnadshavare
- Information till förskolechef som ansvarar för utredning
- Bedömning görs av förskolechef om anmälan till myndighet behöver göras

En situation mellan vuxen/vuxen

- Förskolechef informeras och ansvarar för utredning
- Erbjudande av stöd och handledning
- Bedömning görs av förskolechef om anmälan till annan myndighet bör göras

I samtliga situationer ska den konkreta händelsen, utredningar och åtgärder alltid dokumenteras och dateras. Utredningen ska allsidigt belysa händelsen och analysera orsaken till denna. Beroende på händelsens omfattning och vilka vuxna som är inblandade bedöms hur många av åtgärderna som krävs.